

Kansspelautoriteit

Marktscan kansspelen 2023

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	6
1.1 Legalisering online kansspelen	6
1.2 Gebruikte bronnen	6
1.3 Bijzonderheden 2022	7
2 Overzicht kansspelmarkt	8
2.1 Indeling in sectoren en segmenten	8
2.2 Omvang kansspelmarkt	9
2.3 Geldstromen	13
2.4 Uitkeringspercentages	14
2.5 Reclame	15
3 Loterijen	17
3.1 Vergunningen en vergunninghouders	17
3.2 Omvang loterijen	18
3.3 Geldstromen	20
4 Casinospelen	22
4.1 Vergunningen en vergunninghouder	22
4.2 Omvang casinospelen	22
4.3 Geografische spreiding landgebonden casinospelen	24
4.4 Geldstromen	26
5 Sportweddenschappen	28
5.1 Vergunningen en vergunninghouders	28
5.2 Omvang sportweddenschappen	28
5.3 Geldstromen	29

Managementsamenvatting

2022: eerste volledige jaar online kansspelen

Deze marktscan overziet de vergunde kansspelmarkt. In 2022 was de online kansspelmarkt voor het eerst een volledig jaar open. Dit maakt het mogelijk om een vergelijking te maken tussen de landgebonden en online kansspelmarkt. Bij de interpretatie van de cijfers dient echter rekening te worden gehouden met de bijzonderheden:

- Als gevolg van COVID-19 gold in het begin van het jaar nog een aantal beperkende maatregelen op horeca, speelhallen en casino's;
- het verbod op het gebruik van rolmodellen in gokreclames trad halverwege het jaar in werking;
- het WK voetbal voor mannen vond plaats.

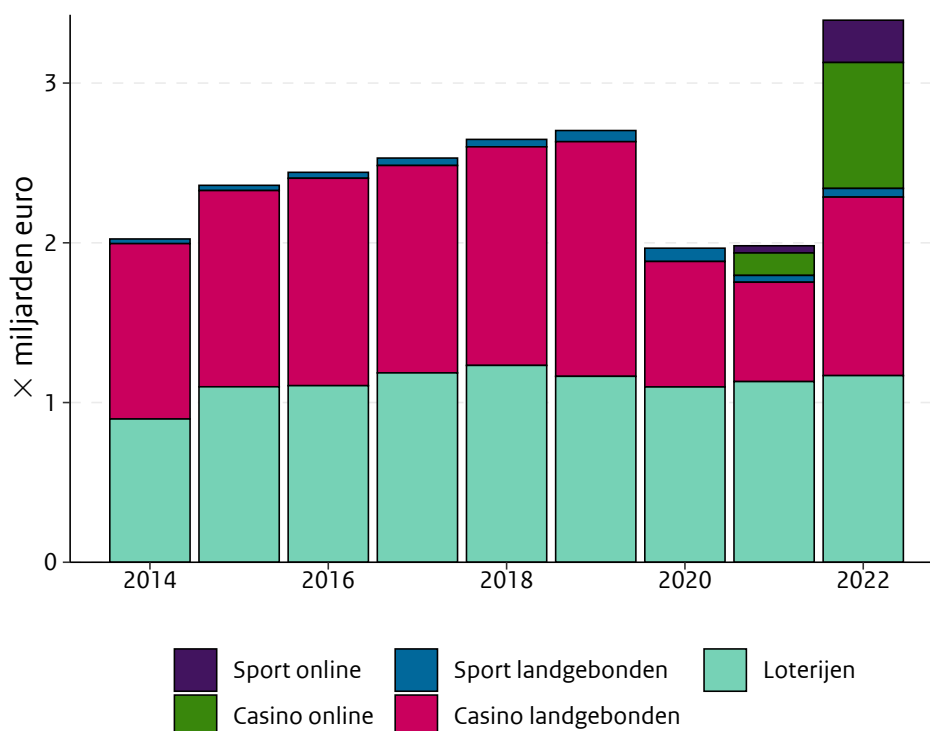
De focus van deze marktscan ligt op de vergunde markt, de omvang van de illegale markt wordt niet beschreven. Voor deze marktscan is gebruik gemaakt van openbare bronnen, zoals jaarverslagen van verschillende landgebonden kansspel aanbieders, gegevens die de Kansspelautoriteit (Ksa) heeft opgevraagd bij online aanbieders en ingekochte bronnen, zoals gegevens over reclame. De jaarverslagen verschijnen verspreid over de eerste zes maanden na afloop van een kalenderjaar. Omdat de verhouding tussen de landgebonden en online markt een van belangrijkste onderwerpen van deze editie is, beperkt deze marktscan zich tot de jaarcijfers over het jaar 2022. De meer recente cijfers over de online markt worden tweemaal per jaar gepubliceerd in de monitoringsrapportage online kansspelen.

Totale kansspelmarkt

Het is gebruikelijk om de omvang van de kansspelmarkt uit te drukken in bruto spelresultaat (BSR). Dat is de totale inzet minus uitgekeerde prijzen. De kansspelmarkt onderscheidt zich hiermee van vrijwel alle andere markten waar de omvang meestal wordt uitgedrukt in omzetcijfers. Dat is in een aantal kansspelsectoren niet mogelijk, bijvoorbeeld bij casinospelen en kansspelautomaten. Bij loterijen en sportwedenschappen rapporteren vergunninghouders wél de omzet. Deze wordt in dit document weergegeven aangezien de omzet de basis vormt voor de wettelijke verplichtingen van de aanbieders in deze sectoren (afdracht en uitgekeerde prijzen).

Figuur 1 toont het BSR voor de verschillende (legale) kansspelsectoren. Mede vanwege het wegvallen van de coronamaatregelen en de introductie van online kansspelen is de totale markt gegroeid van €2 miljard in 2021 naar €3,4 miljard in 2022. Een deel van de groei van de totale kansspelmarkt komt door de kanalisatie van de illegale online markt.

Figuur 1: Brutospelresultaat legale kansspelmarkt

De figuur laat duidelijk zien dat de online kansspelmarkt kleiner is dan de landgebonden kansspelmarkt. Loterijen en casinospelen blijven de grootste sectoren. De verhoudingen van de sectoren zijn als volgt:

- In 2022 is de sector loterijen goed voor 34% van de gehele vergunde kansspelmarkt. In 2021 was dit nog 57%, maar in absolute termen is de omvang van de loterijsector iets gestegen.
- De sector casino had in 2022 het grootste marktaandeel met 56% (33% landgebonden, 23% online). Als gevolg van de coronamaatregelen en de introductie van online kansspelen was dit in 2021 slechts 38%.
- Sportweddenschappen vormen nog steeds de kleinste sector met een marktaandeel van 9% in 2022 (2% landgebonden, 8% online). Dit was in 2021 nog 4%, dus de sector is sterk gegroeid.

Loterijen

Voor loterijen veranderde er in 2022 weinig ondanks de introductie van online kansspelen. Zowel het wettelijke kader als de omvang van de loterijmarkt wijzigden niet of nauwelijks. De Nationale Postcode Loterij (NPL) en de Staatsloterij zijn met afstand de grootste loterijen van Nederland. De NPL was verantwoordelijk voor 35% van de totale omzet van de loterijensector, en de Staatsloterij ook voor 35%.

Casinospelen

Om een goede vergelijking met online casinospelen te kunnen maken, worden naast online casinospelen voor het eerst landgebonden tafelspellen, kansspelautomaten en horeca-automaten in één hoofdstuk besproken, wel met behoud van het onderscheid van de subsegmenten voor wat betreft landgebonden kansspelen. Deze samengevoegde categorie wordt “casinospelen” genoemd in deze marktscan. Het BSR

van casinospelen is in 2022 €1,9 miljard, goed voor 56% van de vergunde markt. Dat is een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2019 (€1,5 miljard), het meeste recente jaar voor COVID-19. Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de legalisering van onder andere online casinospelen. Het BSR van landgebonden casino (tafelspellen, speelautomaten en horeca-automaten) is 30% lager in 2022 dan in 2019. Er heeft in deze sector dus duidelijk een verschuiving plaatsgevonden van landgebonden naar online.

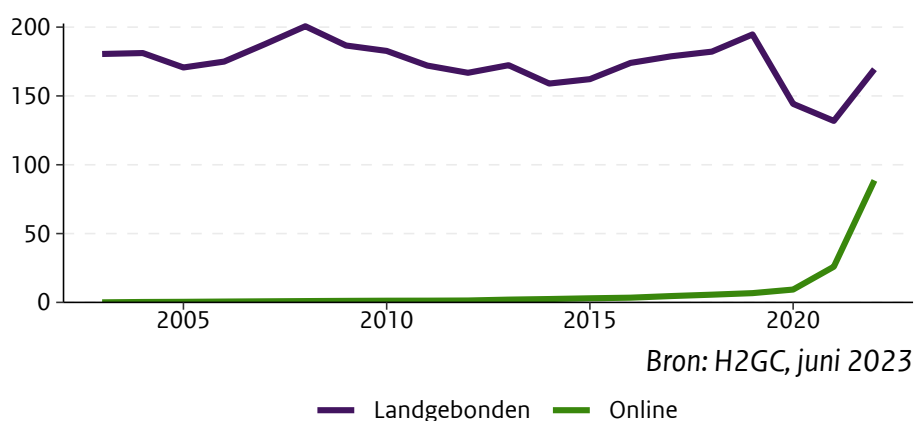
Sportweddenschappen

In 2022 is het BSR van sportweddenschappen sterk gestegen: van €88 miljoen in 2021 naar 319 miljoen in 2022. Dit komt grotendeels door de legalisering van online sportweddenschappen. Tot 1 oktober 2021 waren er slechts twee aanbieders met een vergunning: Lotto B.V. (TOTO) en ZEBetting & Gaming. Het is moeilijk te zeggen of er sprake is van substitutie van landgebonden naar online weddenschappen. Dat komt doordat de monopolie-aanbieders op de landgebonden markt ook vóór de legalisering van online kansspelen online mochten aanbieden. De bijdrage van online verkopen van landgebonden sportweddenschappen (e-commerce) voor de introductie van online kansspelen is niet openbaar. Opvallend genoeg steeg de omvang van de sportweddenschappensector nauwelijks als gevolg van het WK voetbal.

De Nederlandse speler

De gemiddelde uitgave van een volwassen Nederlander aan vergunde kansspelen is gegroeid van €158 in 2021 naar €258 in 2022. Deze stijging wordt deels veroorzaakt door de kanalisatie van online kansspelen en door de coronamaatregelen in 2021. De gemiddelde volwassen inwoner van de EU gaf in 2022 14% meer uit dan de gemiddelde volwassen Nederlander, waarbij gecorrigeerd is voor inkomen en koopkracht. Nederlanders geven gemiddeld wel meer uit aan casinospelen ten opzichte van het Europese gemiddelde.

Figuur 2: Uitgave per volwassen Nederlander aan vergunde kansspelen (in euro)

1 Inleiding

De Kansspelautoriteit (Ksa) publiceert jaarlijks een marktscan. Het doel van deze marktscan is om een feitelijke, cijfermatige weergave te geven van de vergunde kansspelmarkt: er wordt niet ingegaan op de omvang van de illegale markt. De illegale online markt komt aan bod in de halfjaarlijkse monitoringsrapportage. De marktscan beschrijft de stand van zaken, actuele ontwikkelingen en verschuivingen van geldstromen in verschillende deelmarkten. De informatie helpt de Ksa omdat goed toezicht houden alleen mogelijk is met een grondige kennis van de kansspelmarkt. Daarnaast is deze marktscan bedoeld om de politiek, de kanspelsector, onderzoekers en andere geïnteresseerden te informeren. De tabellen die horen bij de figuren in deze marktscan worden afzonderlijk gepubliceerd in een bijlage.

1.1 Legalisering online kansspelen

In het verleden behandelde de marktscan alleen de zogenoemde landgebonden sectoren, zoals speelhallen en fysieke casino's. In deze publicatie wordt voor het eerst ook de online kansspelmarkt beschreven. Vanaf 1 oktober 2021 is het toegestaan om met een vergunning online kansspelen aan te bieden. In deze marktscan wordt besproken hoe de markt veranderd is na de legalisering van online kansspelen. Aangezien de online markt opende tijdens de COVID-19 pandemie, is het niet altijd mogelijk om harde conclusies te trekken over het effect van de legalisering van online kansspelen op de markt voor landgebonden kansspelen. Zowel de opening van de online markt als coronamaatregelen kunnen effect hebben op landgebonden kansspelen. Veranderingen in de markt zullen in dit rapport waar mogelijk geduid worden.

1.2 Gebruikte bronnen

Deze marktscan gaat over het jaar 2022. Voor deze marktscan is gebruik gemaakt van openbare bronnen, zoals jaarverslagen van verschillende landgebonden kansspelaanbieders, gegevens die de Ksa heeft opgevraagd bij online aanbieders en ingekochte bronnen, zoals gegevens over reclame. De jaarverslagen verschijnen verspreid over de eerste zes maanden na afloop van een kalenderjaar. Aangezien de verhouding tussen de landgebonden en online markt een van belangrijkste onderwerpen van deze editie is, beperkt deze marktscan zich tot de jaarcijfers over het jaar 2022. De meer recente cijfers over de online markt worden tweemaal per jaar gepubliceerd in de monitoringsrapportage online kansspelen.

1.3 Bijzonderheden 2022

Het jaar 2022 was het eerste volledige jaar waarin online kansspelen toegestaan waren. Daarnaast kende het jaar een aantal andere bijzonderheden. Tot en met 25 januari 2022 waren cafés, restaurants, landgebonden casino's en speelhallen gesloten wegens de lockdown. Tot 25 februari 2022 golden nog beperkende maatregelen, zoals een verplichte sluiting van landgebonden casino's en speelhallen vanaf 22:00 uur. Verder is op 30 juni 2022 het verbod op het gebruik van rolmodellen in gokreclames in werking getreden. In november en december 2022 vond het WK voetbal voor mannen plaats.

2 Overzicht kansspelmarkt

Dit hoofdstuk geeft een totaalbeeld van de Nederlandse legale landgebonden en online kansspelmarkt. In deze versie van de marktscan wordt voor het eerst een vergelijking gemaakt tussen de landgebonden en de online kansspelmarkt. Dit gebeurt in de termen van brutospelresultaat (BSR) omdat bij landgebonden kansspelen de omzet vaak niet bekend is.

Om de Nederlandse kansspelmarkt in internationaal perspectief te plaatsen staat in dit hoofdstuk ook een vergelijking van de omvang van kansspelmarkten in de afzonderlijke Europese landen. Daarna worden de betaalde kansspelbelasting en afdrachten aan de staat en aan goede doelen besproken. De laatste alinea's beschrijven de hoeveelheid gemaakte reclame door kansspel aanbieders en het aantal meldingen dat de Ksa heeft ontvangen over illegale kansspelen.

2.1 Indeling in sectoren en segmenten

In deze marktscan onderscheidt de Ksa drie sectoren¹:

- Loterijen (hoofdstuk 3);
- Casinospelen (waaronder kansspelautomaten, hoofdstuk 4) en
- Sportwedenschappen (hoofdstuk 5).

Elke sector kan opgedeeld worden in verschillende segmenten met elk hun eigen type vergunning. Tabel 2.1 beschrijft per sector het type vergunning.

¹in de vorige versies van de marktscan waren dit er nog vier; de hoofdstukken casinospelen en kansspelautomaten zijn samengevoegd om de vergelijking tussen de landgebonden markt en de online markt beter te kunnen maken.

Tabel 2.1: Stelsels per segment

Sector	Landgebonden	Online
Casinospelen	Monopolie casinospelen	Open stelsel casinospelen (incl. kansspelautomaten)
	Open stelsel kansspelautomaten	
Loterijen	Monopolie staatsloterij	Niet toegestaan
	Monopolie lotto	
	Monopolie instantloterij	
	Open stelsel Goededoelenloterij	
Sport-weddenschappen	Monopolie sportprijsvragen	Open stelsel sportprijsvragen
	Monopolie paardenrennen	Open stelsel paardenrennen

Elk hoofdstuk in deze marktscan behandelt één sector. In de afzonderlijke hoofdstukken worden segmenten (specifieke kansspelen) binnen sectoren beschreven.

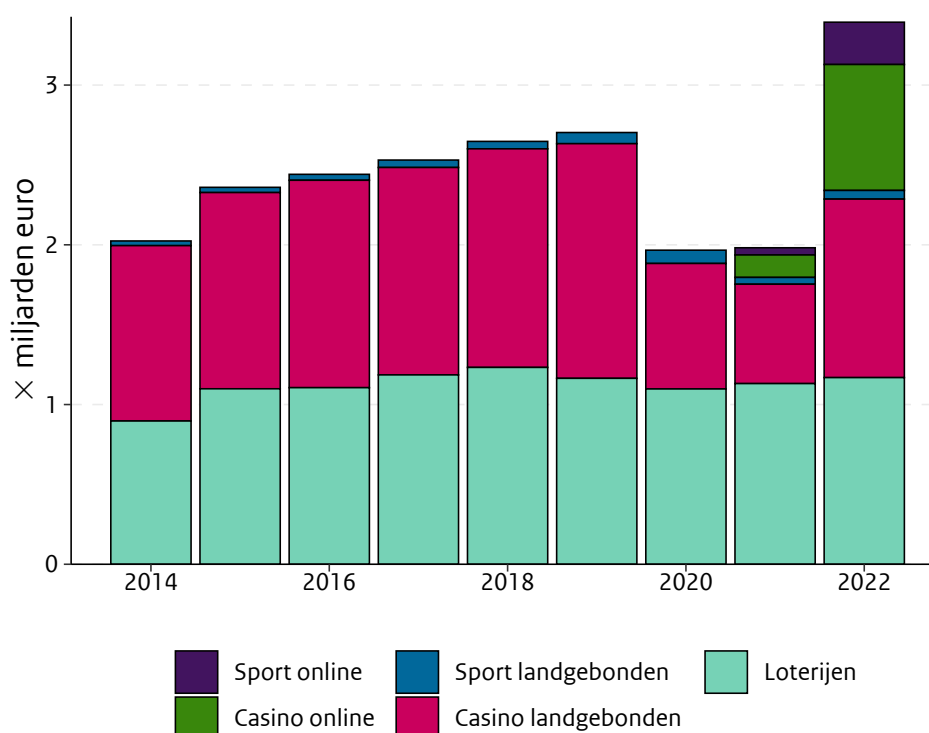
In de [Kansspelwijzer](#) is het actuele overzicht van vergunninghouders voor het organiseren van kansspelen te vinden.

2.2 Omvang kansspelmarkt

2.2.1 Brutospelresultaat

Figuur 2.1 laat het brutospelresultaat (BSR; inleg minus uitgekeerde prijzen) van de totale kansspelmarkt per jaar zien. De totale omvang van de vergunde kansspelmarkt in 2022 is €3,4 miljard, een sterke stijging ten opzichte van 2019 (€2,7 miljard), het laatste volle jaar zonder beperkende Covid-19 maatregelen. De stijging valt toe te schrijven aan de legalisering van de online kansspelen; online kansspelen waren in 2022 verantwoordelijk voor 31% van het totale BSR. Voor de legalisering van online kansspelen was er ook al wel online aanbod, maar dit aanbod was illegaal, met uitzondering van het e-commerce aanbod van vergunninghouders. De Ksa beschikt niet over gevalideerde cijfers over het illegale aanbod.

Figuur 2.1: Brutospelresultaat totale kansspelmarkt

BSR

De omvang van de markt wordt gemeten in termen van BSR. De reden dat voor kansspelmarkten omzet niet als standaardmaat wordt gebruikt, is dat het lastig is om de omzet voor casinospelen en kansspelautomaten bij te houden. In verband met onder andere de hoge spelfrequentie kopen spelers van deze spellen fiches of munten. Tussentijdse spelwinsten worden doorgaans opnieuw ingezet en er vindt geen tussentijdse registratie van de inzetten plaats. Bij kansspelautomaten met fiches is het ook lastig om de som van de inzetten te meten, behalve als de automaat dat zelf bijhoudt. In de praktijk wordt daarom alleen het BSR (de ingekochte fiches/munten minus de teruggebrachte fiches/munten) bijgehouden. Voor loterijen geldt dit niet en daarvoor wordt in het specifieke hoofdstuk wel de omzet gerapporteerd, aangezien de prijzen- en afdrachtverplichtingen gebaseerd zijn op de hoogte van de omzet.

2.2.2 Internationale vergelijking

Deze paragraaf laat zien hoe de uitgaven van Nederlandse consumenten aan kansspelen zich verhouden tot de uitgaven van andere inwoners van EU-landen.

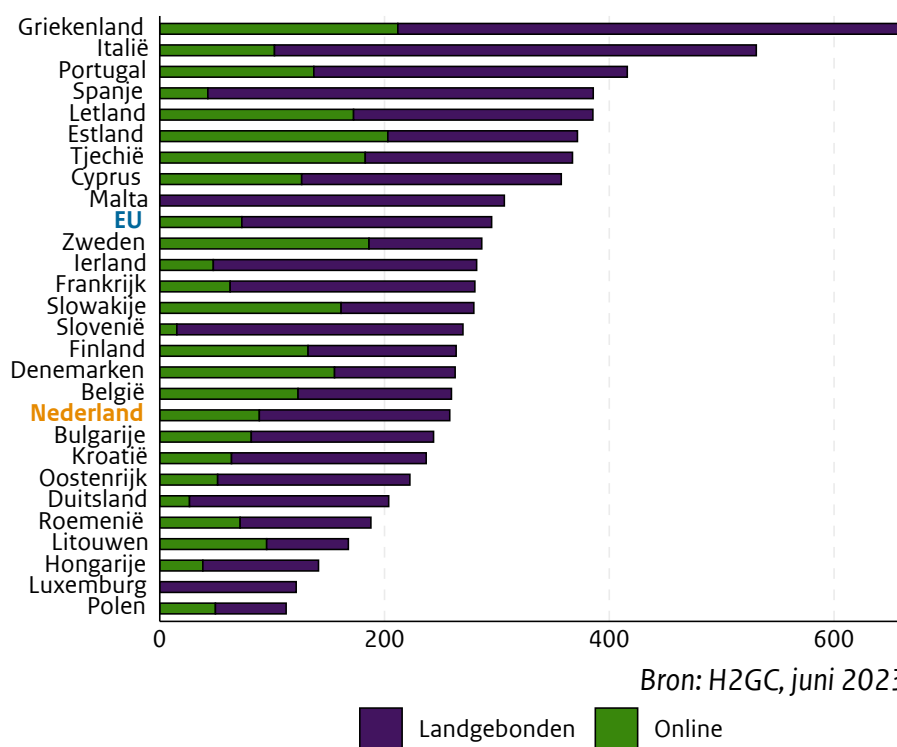
H2 Gambling Capital

De figuren in deze paragraaf zijn gebaseerd op gegevens van commerciële dataleverancier H2Gambling Capital (H2GC). Deze gegevensbron bevat financiële kerncijfers over het wereldwijde aanbod van kansspelen. H2GC baseert haar cijfers op jaarverslagen van alle grote legale aanbieders en publicaties van toezichthouders.

De cijfers in de figuren bevatten uitgaven aan vergunde kansspelen en zijn gecorrigeerd voor de koopkracht en het inkomen per hoofd van de bevolking in de verschillende landen. Daarvoor is gebruik gemaakt van cijfers over het bruto nationaal product per inwoner, gecorrigeerd voor koopkracht van de Wereldbank. Nederland is gebruikt als referentieland. Voor de andere landen is een factor berekend die aangeeft hoeveel groter of kleiner het inkomen is dan het inkomen van Nederlanders. De uitgaven aan kansspelen volgens H2 zijn gedeeld door deze factor. Dit zorgt ervoor dat de bedragen tussen de landen vergeleken kunnen worden.

In figuur 2.2 wordt de gemiddelde uitgave per volwassen inwoner aan vergunde kansspelen weergegeven. Hierbij is gecorrigeerd voor inkomen en koopkracht, waarbij Nederland als uitgangspunt genomen is. De gemiddelde volwassen Nederlander gaf in 2022 €169 per jaar uit aan landgebonden kansspelen en €89 per jaar aan online kansspelen. De uitgaven in andere landen zijn geschaald. Het valt op dat Nederlanders relatief weinig aan kansspelen uitgeven. In absolute termen is dit ook het geval.

Figuur 2.2: Gemiddelde uitgave aan vergunde kansspelen per volwassen inwoner (in euro), gecorrigeerd voor inkomen en koopkracht

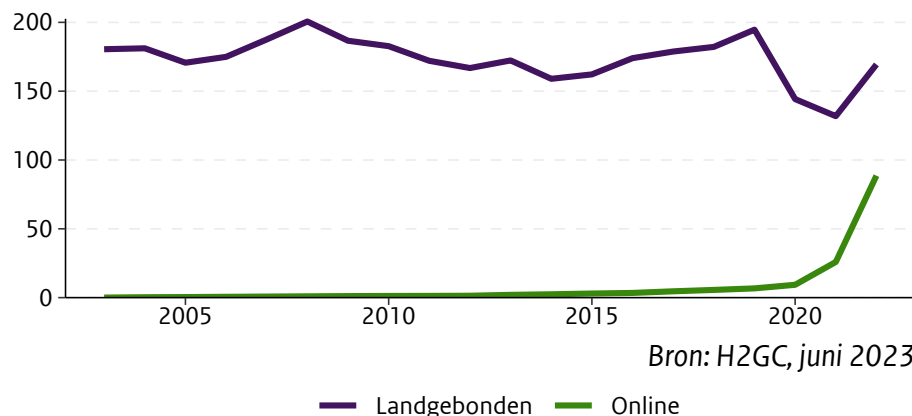

In de meeste Europese landen wordt meer geld uitgegeven aan landgebonden kansspelen dan aan online kansspelen. Ook in Nederland is dit het geval. Dit komt in de meeste landen door de grote populariteit van loterijen. Specifieke nationale wetgeving kan een grote rol spelen in deze verschillen; zo is het in Frankrijk niet legaal om online casinospelen aan te bieden. Het gevolg van dit verbod is dat aan landgebonden kansspelen in Frankrijk een stuk meer wordt uitgegeven.

In de sectorspecifieke hoofdstukken in deze marktscan wordt steeds een soortgelijke internationale vergelijking gemaakt per kanspelsector.

Figuur 2.3 laat zien hoeveel de gemiddelde volwassen Nederlander uitgeeft aan vergunde kansspelen. De uitgave aan kansspelen is gegroeid van €158 in 2021 naar €258 in 2022.

Figuur 2.3: Uitgave per volwassen Nederlander aan vergunde kansspelen (in euro)

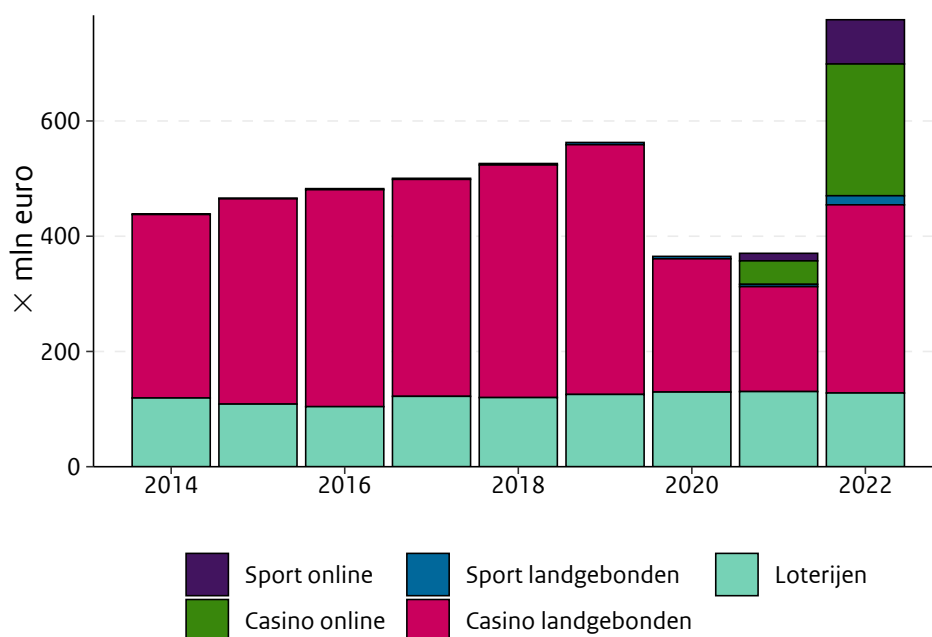
In figuur 2.3 lijkt de gemiddelde nominale uitgave aan landgebonden kansspelen van een volwassen Nederlander in 2022 even hoog als in 2003. Deze figuur houdt echter geen rekening met de inflatie. Als daar wel rekening mee wordt gehouden, is de uitgave in 2022 36% lager dan in 2003.

2.3 Geldstromen

2.3.1 Kansspelbelasting

Figuur 2.4 toont de totaal afgedragen kansspelbelasting door online en landgebonden aanbieders.

Figuur 2.4: Kansspelbelasting

Als je figuur 2.4 vergelijkt met figuur 2.1 valt op dat loterijen in verhouding minder kansspelbelasting betalen. Dit komt omdat de grondslag voor de kansspelbelasting

anders is voor deze sector en prijzen onder de €449 vrijgesteld zijn van kansspelbelasting. Vergunninghouders betaalden in 2022 in totaal €776 miljoen aan kansspelbelasting. In 2021 was dit €370 miljoen.

2.3.2 Afdrachten

Er zijn verschillende manieren waarop geld van vergunninghouders vloeit naar goede doelen, sport en de staat (zie het kader 'Verschillende vormen van afdrachten').

Verschillende vormen van afdrachten

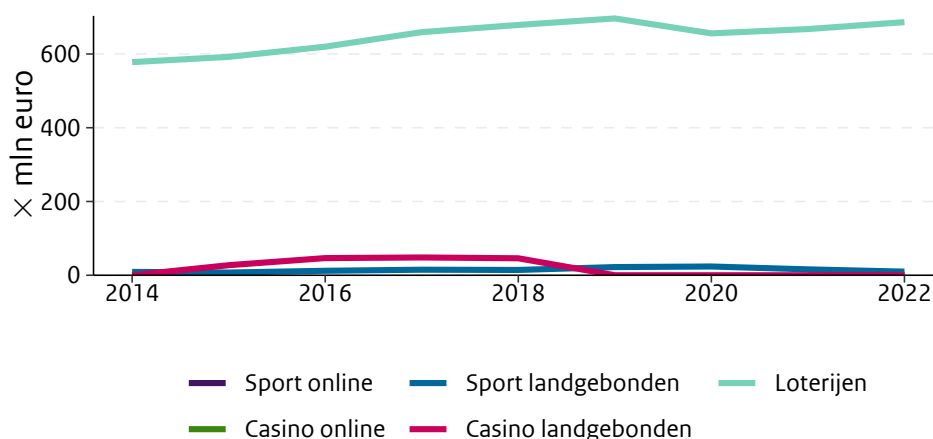
In deze marktscan wordt het volgende onder de afdracht gerekend:

- Afdracht van goededoelenloterijen aan goede doelen
- Afdracht van staatsdeelnemingen aan ALN, NOC*NSF en de staat
- Dividenden van staatsdeelnemingen

De staatsdeelnemingen Nederlandse Loterij en Holland Casino zijn actief in meerdere sectoren, maar dragen als geheel concern af in de vorm van dividend. De afdracht van deze staatsdeelnemingen wordt in deze marktscan over de sectoren verdeeld naar rato van het BSR.

Figuur 2.5 laat zien hoeveel geld de verschillende sectoren hebben afgedragen. Loterijen dragen verreweg het meeste af. De enige afdracht vanuit casinospelen en sportweddenschappen komt van de landgebonden inkomsten van Holland Casino, TOTO en ZEturf. De enige afdracht van online aanbieders is afkomstig van dividend van staatsdeelnemingen.

Figuur 2.5: Afdrachten aan de staat, sport en andere doelen van algemeen belang

2.4 Uitkeringspercentages

Een andere manier om alle kansspelen met elkaar te vergelijken is door te kijken naar de uitkeringspercentages. Het uitkeringspercentage is het aandeel van de inleg dat in de vorm van prijzen wordt uitgekeerd. Hoe hoger het uitkeringspercentage, hoe lager het verwachte verlies voor de speler is op de lange termijn. Toch is het niet

helemaal zuiver om kansspelen of aanbieders alleen op basis van het uitkeringspercentage te vergelijken: in wet- en regelgeving kunnen beperkende voorwaarden zijn opgenomen, zoals de verplichte afdracht aan goede doelen. In tabel 2.2 staan de gemiddelde uitkeringspercentages per sector

Tabel 2.2: Uitkeringspercentages van kansspelen

Sector	Kansspel	Uitkeringspercentage
Casinospelen	Tafelspelen	92% - 99%
	Landgebonden kansspelautomaten	75% - 95%
	Online casinospelen	95% - 99%
Loterijen	Monopolieloterij	50% - 70%
	Goededoelenloterij	1% - 40%
Sportweddenschappen	Landgebonden sportweddenschappen	75% - 95%
	Online sportweddenschappen	92% - 96%

Zoals in tabel 2.2 te zien is verschillen de uitkeringspercentages nogal, zelfs binnen sectoren. Zo ligt het uitkeringspercentage van goededoelenloterijen tussen de 1 en de 40%. De Samenwerkende Non-profit Loterijen dragen bijna de gehele inleg af aan goede doelen. Vandaar dat het uitkeringspercentage van deze loterijen laag is.

2.5 Reclame

Aanbieders van kansspelen mogen reclame maken voor hun vergunde aanbod om zo bij te dragen aan de kanalisatie. Kansspelaanbieders onderscheiden zich onder andere van elkaar door marketinginspanningen. Dit onderscheid komt mede door dat de wet- en regelgeving onderscheid maakt in wat toegestaan is op het gebied van reclame voor de verschillende kansspelaanbieders. Ook zijn na de opening van de online kansspelmarkt de reclameregels aangescherpt. In juni 2022 werd bijvoorbeeld het rolmodellenverbod van kracht voor alle aanbieders, behalve loterijen.

Nielsen

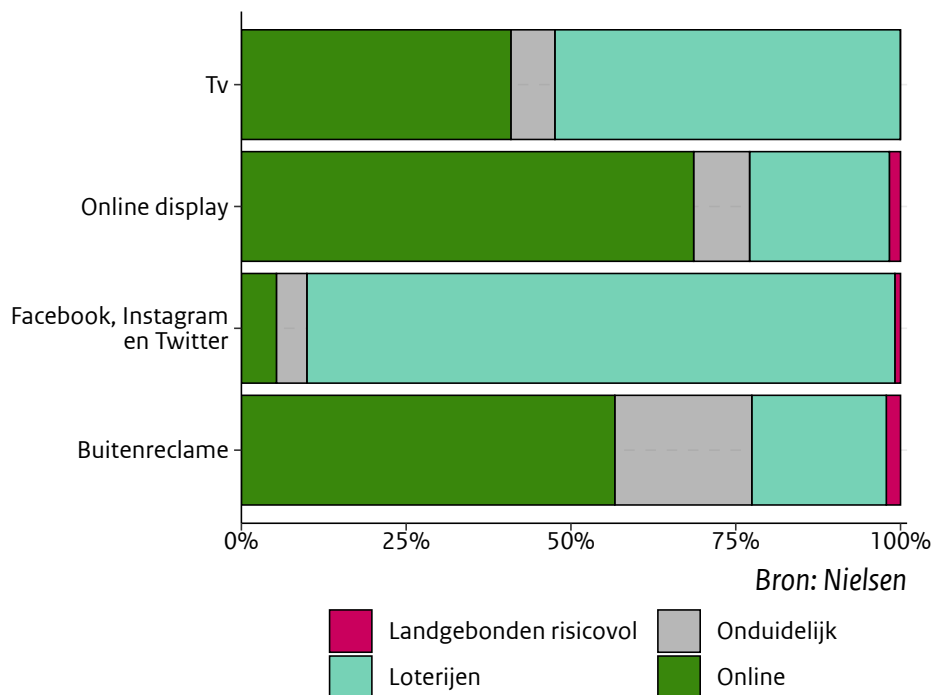
Gegevens van de commerciële dataleverancier Nielsen bieden inzicht in de bruto reclame-uitgaven van vergunninghouders. Eventuele inkoopvoordelen zijn niet meegenomen. Bij de gegevens in deze paragraaf moet de kanttekening gemaakt worden dat Nielsen geen data heeft over:

- programmasponsoring;
- posts op eigen sociale media;
- affiliates

Reclame-uitgaven worden per type medium anders gemeten, waardoor een directe vergelijking van uitgaven niet mogelijk is. In totaal gaat het echter om enkele hon-

derden miljoenen euro's aan reclame-uitgaven. Het is wel mogelijk het aandeel van uitgaven van de verschillende type kansspelen binnen media te vergelijken, zie figuur 2.6. De meeste advertenties op TV zijn van aanbieders van loterijen, gevolgd door online aanbieders. Ook op social media zijn loterijen de grootste adverteerders. Online aanbieders zijn in 2022 verantwoordelijk van het gros van de advertenties op display ads en buitenreclame.

Figuur 2.6: Uitgave aan reclame-uitingen in 2022

3 Loterijen

3.1 Vergunningen en vergunninghouders

De Wok kent een vergunningstelsel voor de volgende loterijsegmenten:

- Monopolievergunningen
- Goededoelenloterijen.

Monopolievergunningen

Staatsloterij

Een staatsloterij is een loterij waarbij door trekking de nummers van de deelnamebewijzen worden aangewezen waarop de prijzen vallen en waarbij ten minste 60% van de door de deelnemers betaalde inleg aan prijzen wordt uitgelooft.¹ Het resultaat van de Staatsloterij vloeit op basis van de wet naar de Staat (€119 miljoen in 2022).

Lotto

Een lotto is een kansspel dat erop gericht is deelnemers een aantal symbolen te laten voorspellen, die door loting of trekking worden verkregen uit een van tevoren opgegeven aantal symbolen. Ten minste 18% van de totale inleg moet worden verdeeld over twee goededoelenorganisaties: de Vereniging Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie en de Stichting Aanwending Loterijgelden Nederland. Het nettospelresultaat (BSR minus kosten) moet volgens een vaste formule verdeeld worden over twee begunstigden: 72,46% voor sportkoepel NOC*NSF en 27,54% voor de Stichting ALN.

Instantloterij (krasloten)

Een instantloterij is een loterij waarbij de prijsbepaling van de winnende loten geschiedt voordat een aanvang wordt gemaakt met de uitgifte van de deelnamebewijzen.

Instantloterijen hebben een zogenaamd short odds-karakter, in tegenstelling tot de overige vergunde loterijen in Nederland: meteen na aankoop van een lot kan kennis worden genomen van de uitslag. Bij dit soort kansspelen is het risico op verslaving groter dan bij kansspelen waarbij er een langere tijd tussen de inzet en het resultaat zit.

Het nettospelresultaat (BSR minus kosten) moet volgens een vaste formule verdeeld worden over twee begunstigden: 72,46% voor sportkoepel NOC*NSF en 27,54% voor de Stichting ALN.

¹ Deze 60% is een bruto-verplichting: de bruto prijzen dienen minimaal 60% van de inleg te vormen.

Goededoelenloterijen

Op basis van artikel 3 van de Wok kan er een vergunning verleend worden voor het organiseren van een kansspel, indien met de opbrengst hiervan ‘enig algemeen belang’ wordt gediend. De Ksa verstrekt vergunningen voor niet-incidentele loterijen en voor incidentele loterijen met een prijzenpot groter dan €4.500. Onder dit bedrag hoeft geen vergunning bij de Ksa te worden aangevraagd. De Ksa heeft daarom geen data over incidentele loterijen met een kleinere prijzenpot.

Promotionele kansspelen

Een promotioneel kansspel is een gratis kansspel waarmee een product of dienst wordt gepromoot. Omdat de Ksa geen vergunningen verstrekt voor promotionele kansspelen, zijn er ook geen gegevens voorhanden over deze kansspelen. Dit segment blijft dan ook buiten beschouwing in het vervolg van dit hoofdstuk.

Nederlandse Loterij

Nederlandse Loterij is de houder van de drie monopolievergunningen (staatsloterij, lotto en instantloterij). Daarbij nam Nederlandse Loterij op 14 januari 2022 een meerderheidsbelang in Lotify, een digitaal platform voor het organiseren van goededoelenloterijen en promotionele kansspelen.

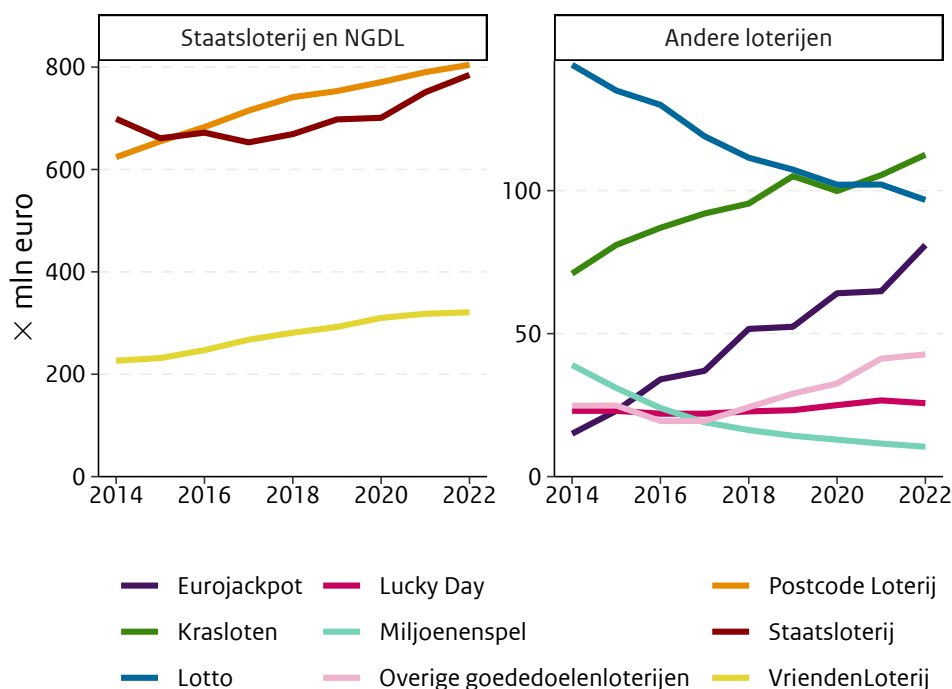
3.2 Omvang loterijen

3.2.1 Omzet niet-incidentele loterijen

Figuur 3.1 geeft inzicht in de verdeling van de totale omzet van loterijen in de periode 2014-2022, verdeeld over bovengenoemde segmenten. Let op: de twee delen uit de figuur hebben een verschillende y-as. De Nationale Postcode Loterij en de Staatsloterij zijn in omvang veruit de grootste loterijen. Voor de leesbaarheid van het figuur is deze gesplitst.

In de figuur is goed te zien dat COVID-19 weinig tot geen invloed had op de omzet van loterijen. Vooral de goededoelenloterijen bleven in omvang toenemen. Deze trendmatige stijging is bijna geheel toe te schrijven aan de loterijen van de Nationale Goededoelen Loterij. De Lotto, Lucky Day en het Miljoenenspel zijn de enige loterijen waarvan de omzet afneemt.

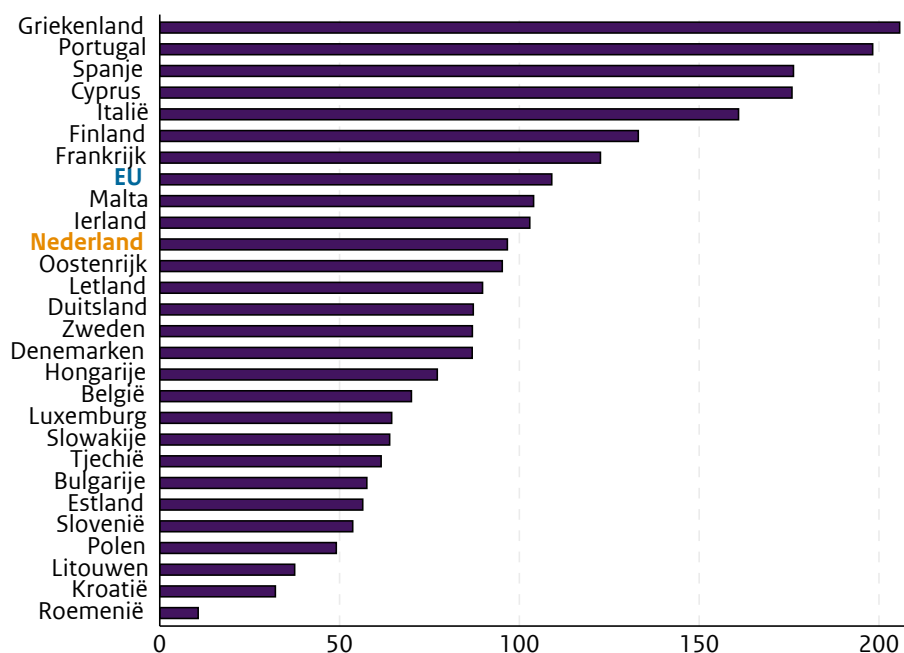
Figuur 3.1: Omzet van de niet-incidentele loterijen

3.2.2 Internationale vergelijking loterijen

Volwassen Nederlanders geven iets minder geld uit aan vergunde loterijen dan de gemiddelde volwassen inwoner van de EU, zo blijkt uit cijfers van H2GC. De uitgave van de Nederlandse burger aan loterijen is vergelijkbaar met die van vorig jaar.

Figuur 3.2: Gemiddelde uitgave per hoofd van de volwassen bevolking aan vergunde loterijen in 2022 (in euro), gecorrigeerd voor inkomen en koopkracht

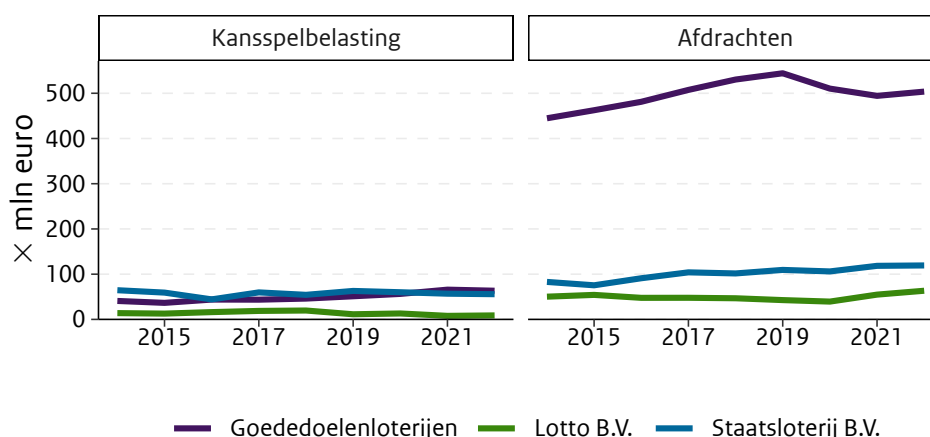

Bron: H2GC, juni 2023

3.3 Geldstromen

De linkerhelft van figuur 3.3 toont de kansspelbelasting betaald door aanbieders van loterijen, en de rechterkant laat de afdracht aan goede doelen, sport en de staat zien. De kansspelbelasting ligt aanzienlijk lager dan de totale afdracht. In 2022 bedroeg de kansspelbelasting €128 miljoen, en was de totale afdracht van loterijen €686 miljoen. De afdrachten aan sport en de staat stijgen jaarlijks maar de afdracht aan goede doelen daalde in 2020 en 2021. In 2020 daalde de afdrachtsverplichting van minimaal 50% naar 40% van de omzet. In 2022 is er weer meer geld afgedragen omdat de omzet van loterijen is gestegen.

Figuur 3.3: Kansspelbelasting en afdrachten

Prijswinnaars van loterijen waren in 2022 verplicht 29% kansspelbelasting te betalen over brutoprijzen hoger dan €449,-.² Brutoprijzen onder de €449,- zijn vrijgesteld van kansspelbelasting. Als de prijs een naturaprijs is, moeten prijswinnaars kansspelbelasting betalen over de waarde die de prijs vertegenwoordigt in het economisch verkeer. In de praktijk doet de organisator van het kansspel dit veelal voor de prijswinnaar.

Rekenvoorbeeld kansspelbelasting bij loterijen

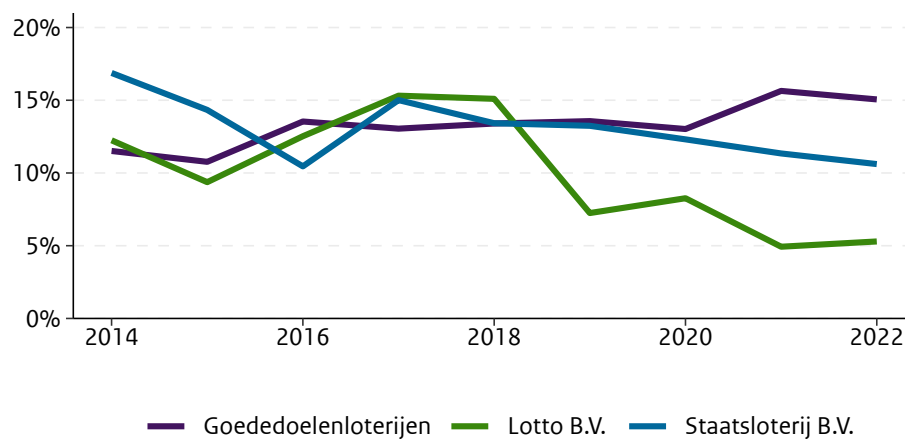
Een geadverteerde nettoprijs van €1.000.000,- correspondeert met een brutoprijs van €1.408.451,00 (1 miljoen euro gedeeld door 0,71). Hierover draagt de loterijvergunninghouder 29% kansspelbelasting af aan de belastingdienst (€408.451,00 in dit geval). Aan de prijswinnaar wordt netto 1 miljoen euro uitbetaald. Het komt voor dat de loterijvergunninghouder met de brutoprijs adverteert. In dat geval houdt de aanbieder de kansspelbelasting voor de consument in en wordt alleen de nettoprijs uitgekeerd.

Figuur 3.4 schetst de door de verschillende loterijaanbieders betaalde kansspelbelasting. Aangezien het merendeel van de prijzen onder het vrijstellingsbedrag van €449 valt, ligt de belastingdruk voor loterijen lager dan het nominale belastingtarief van 29%. Een aanbieder met veel kleine prijzen houdt verhoudingsgewijs minder

²Van 1 januari 2018 tot 1 oktober 2021 was dit 30,1%. Vanaf 2023 is dit percentage 29,5%.

kansspelbelasting in dan een aanbieder met relatief veel hoge prijzen. De keuze van de aanbieder voor de samenstelling van het prijzenpakket bepaalt daarmee hoeveel kansspelbelasting wordt afgedragen.

Figuur 3.4: Percentage kansspelbelasting over het prijzengeld van loterijen

4 Casinospelen

4.1 Vergunningen en vergunninghouder

Er bestaan drie vergunningstelsels voor casinospelen:

- Een monopolievergunning voor fysieke speelcasino's (Holland Casino)
- Een open stelsel voor vergunningen voor het plaatsen van speelautomaten in speelhallen en horeca
- Een open stelsel voor online casinospelen (sinds 1 oktober 2021)

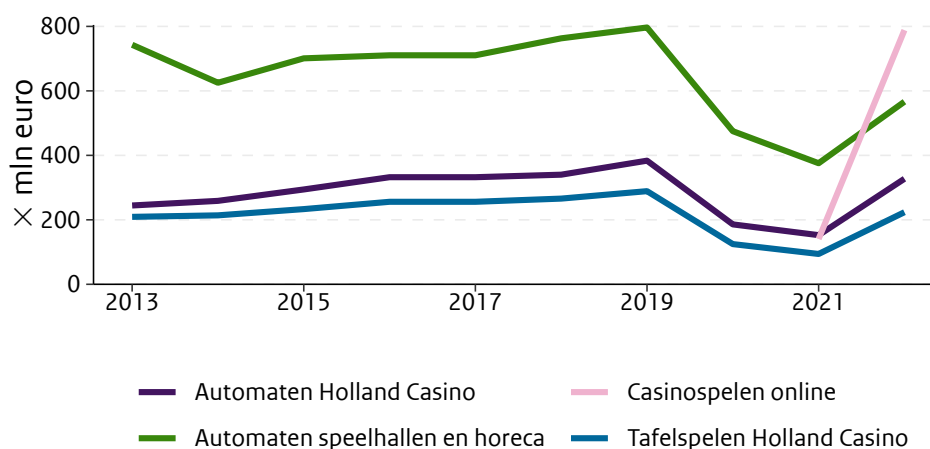
4.2 Omvang casinospelen

4.2.1 Brutospelresultaat

Figuur 4.1 toont het BSR voor landgebonden en online casinospelen. In totaal genereerden de casinospelen in 2022 €1,91 miljard aan BSR. Landgebonden casinospelen zijn met een BSR van €1,12 miljard goed voor 59% van het totale BSR uit casinospelen.

Het BSR van de landgebonden sectoren is nog niet terug op het niveau van voor de coronapandemie. Het BSR van Holland Casino uit casinospelen is 18% lager in 2022 dan in 2019. Het BSR van automaten in speelhallen en de horeca is 29% lager dan in 2019. De vestigingen waren vanwege de coronamaatregelen in de eerste 25 dagen van het jaar gesloten. Dit verklaart echter niet volledig de grote daling. Een tweede oorzaak voor deze daling is op dit moment nog niet te geven.

Figuur 4.1: BSR casino

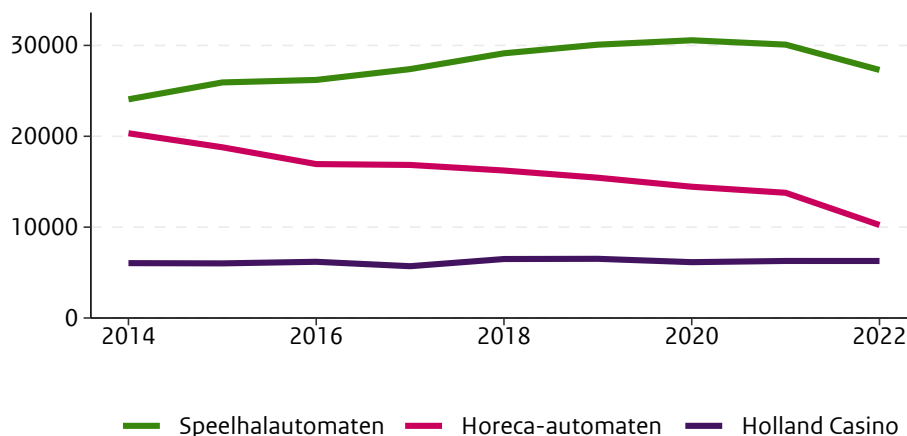

4.2.2 Aantal spelersplaatsen op kansspelautomaten

Figuur 4.2 laat zien dat het aantal kansspelautomaten in 2022 lager was dan in het jaar daarvoor. Zowel het aantal automaten in de horeca als in speelhallen daalde

sneller dan voorheen. Het aantal kansspelautomaten is voor het grootste deel afgenomen als gevolg van beëindiging van (onrendabele) exploitaties en het wegvallen van opstelplaatsen door het sluiten van horecabedrijven. Het BSR per spelersplaats stijgt wel, zoals te zien is door figuren 4.1 en 4.2 te combineren. Het aantal speelautomaten in Holland Casino was stabiel.

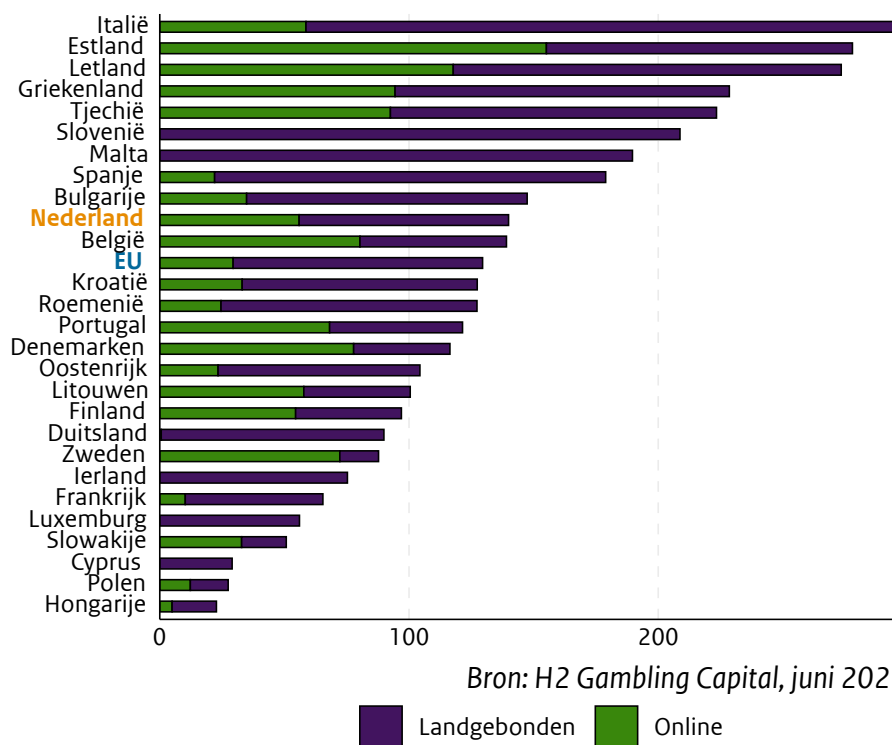
Figuur 4.2: Aantal spelersplaatsen van kansspelautomaten in Holland Casino, speelhallen en horeca

4.2.3 Internationale vergelijking casinospelen

Nederlanders geven per jaar naar schatting gemiddeld €140 uit aan vergunde casinospelen. Dat is 8% meer dan de gemiddelde volwassen EU-inwoner, gecorrigeerd voor inkomen en koopkracht (zie figuur 4.3).

Figuur 4.3: Gemiddelde uitgave per hoofd van de volwassen bevolking aan vergunde casinospelen in 2022 (in euro), gecorrigeerd voor inkomen en koopkracht

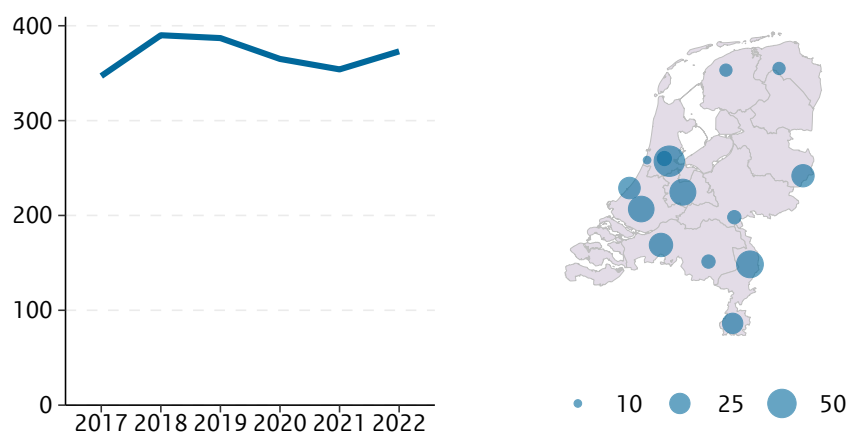

4.3 Geografische spreiding landgebonden casinospelen

4.3.1 Tafelspelen

Holland Casino is de enige vergunninghouder die landgebonden tafelspelen (zoals roulette) aan mag bieden. Eind 2022 had Holland Casino in totaal 373 speeltafels verdeeld over veertien vestigingen. Dit is een stijging van 5% ten opzichte van 2021. De locaties van de vestigingen zijn weergegeven in figuur 4.4. In het zuiden van het land zijn er relatief veel vestigingen. In de provincies Zeeland, Drenthe en Flevoland heeft Holland Casino geen vestiging. De grootte van de bolletjes in figuur 4.4 geeft het aantal speeltafels van de betreffende vestiging van Holland Casino weer. De vestiging Amsterdam-Centrum had gedurende 2022 de meeste speeltafels (58). De vestiging in Zandvoort had het minste aantal speeltafels (10).

Figuur 4.4: Speeltafels Holland Casino

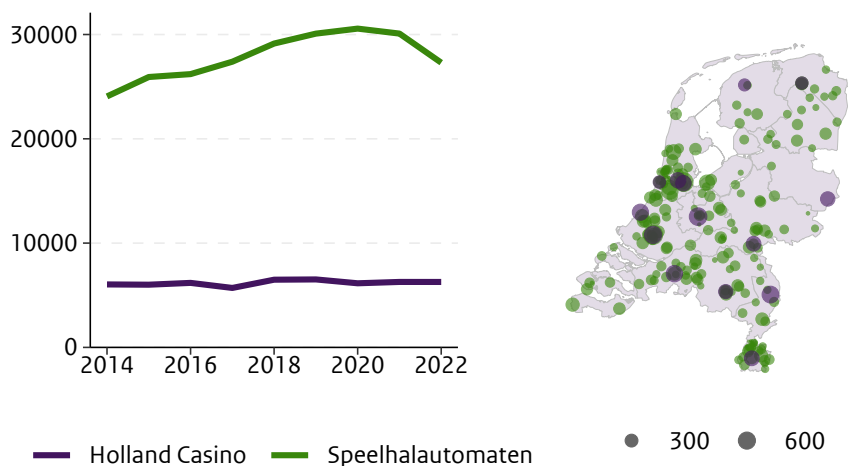

Bron: opgave Holland Casino

4.3.2 Speelautomaten in Holland Casino en speelhallen

De meeste speelhallen (rond de 250 in 2022) en casino's staan in het westen en zuiden van het land, zoals geïllustreerd in figuur 4.5. In de figuur staan de paarse stippen voor casino's en de groene stippen voor speelhallen. De omvang van de locaties wordt in de figuur aangegeven door de grootte van de stippen. De speelhallen zijn talrijker maar hebben een stuk minder spelersplaatsen per vestiging dan vestigingen van Holland Casino.

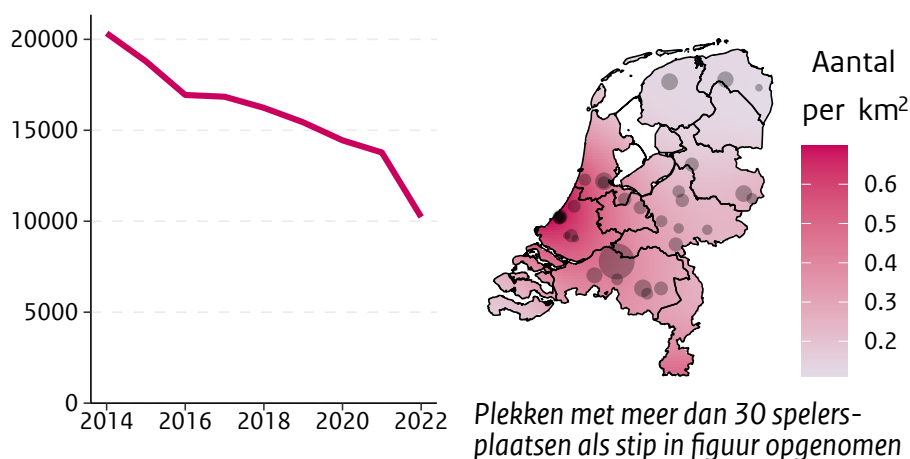
Figuur 4.5: Spelersplaatsen speelhalautomaten en casinoautomaten

4.3.3 Speelautomaten in de horeca

Figuur 4.6 toont de concentratie van de locaties van alle horeca-automaten in Nederland in 2022. Er waren in totaal tienduizend spelersplaatsen aan horeca-automaten. De meeste horeca-automaten staan in de randstad en in het zuiden van Limburg.

Figuur 4.6: Spelersplaatsen horeca-automaten

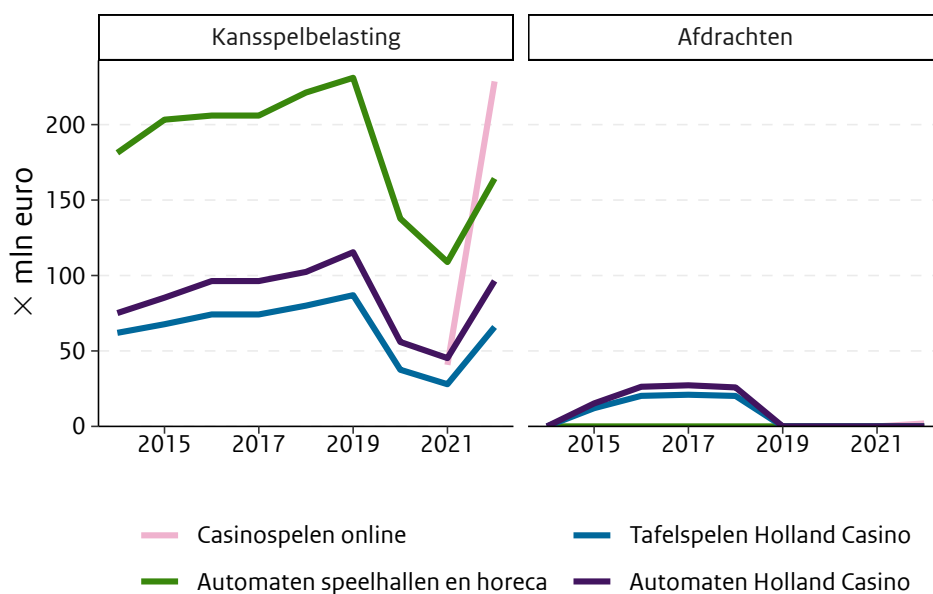

4.4 Geldstromen

De linkerhelft van figuur 4.7 toont per sector de betaalde kansspelbelasting. In 2020 en 2021 waren door COVID-19 de inkomsten van landgebonden aanbieders lager dan in de voorgaande jaren. De kansspelbelasting wordt berekend over het BSR en was dus ook lager in die jaren. Sinds 2021 betalen aanbieders van online kansspelen ook kansspelbelasting. In de figuur is te zien dat 41% van de betaalde kansspelbelasting over casinospelen afkomstig is van online kansspelaanbieders.

In de rechterhelft van figuur 4.7 is te zien hoeveel geld kansspelaanbieders hebben afgedragen aan de staat. Holland Casino draagt haar nettowinst minus toevoegingen aan het eigen vermogen af aan de staat. Holland Casino heeft in de jaren 2020 tot en met 2022 niets afgedragen aan de staat.

Figuur 4.7: Kansspelbelasting en afdrachten

Zoals in het kader “Verschillende vormen van afdrachten” in hoofdstuk 2 al benoemd wordt de afdracht van online casinospelen (in de vorm van dividend van staatsdeelnemingen) verdeeld naar rato van BSR. De afdracht in bovenstaand figuur van online casinospelen is €1,9 miljoen.

5 Sportweddenschappen

5.1 Vergunningen en vergunninghouders

De markt voor legale sportweddenschappen kan opgedeeld worden in weddenschappen op de draf- en rensport en sportweddenschappen op andere sporten. Beide typen weddenschappen worden zowel online als in landgebonden vorm (in winkels en op renbanen) aangeboden.

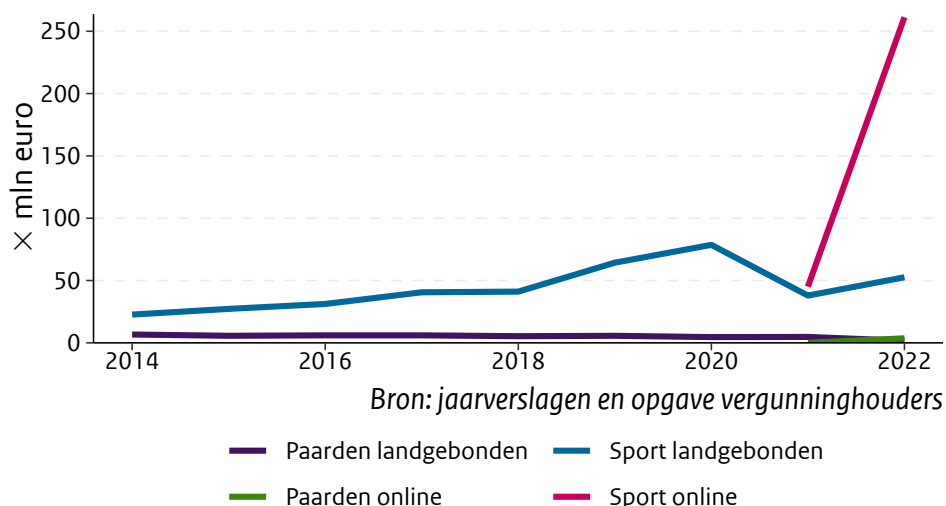
Voorheen waren er alleen vergunningen voor landgebonden weddenschappen. Er is een wettelijke monopolie voor landgebonden weddenschappen op draf- en rensport (ZEturf), en één voor landgebonden weddenschappen op andere sporten (TOTO Winkel). Na 1 oktober 2021 hebben de landgebonden aanbieders concurrentie gekregen van aanbieders van online sport- en paardenweddenschappen die een vergunning hebben gekregen. Beide houders van de landgebonden monopolievergunning bieden tevens online aan.

5.2 Omvang sportweddenschappen

5.2.1 Brutospelresultaat

Het BSR van de legale markt voor sportweddenschappen is sinds de opening van de legale online kansspelmarkt ruim verdrievoudigd, zie figuur 5.1. In 2022 was 83% van het BSR afkomstig van online sport- en paardenweddenschappen en 17% van landgebonden weddenschappen. Hoewel het BSR van landgebonden sportweddenschappen in 2021 daalde, steeg het in 2022 weer. Zie het kader 'E-commerce aanbod wordt online aanbod' voor een mogelijke verklaring.

Figuur 5.1: BSR sportweddenschappen

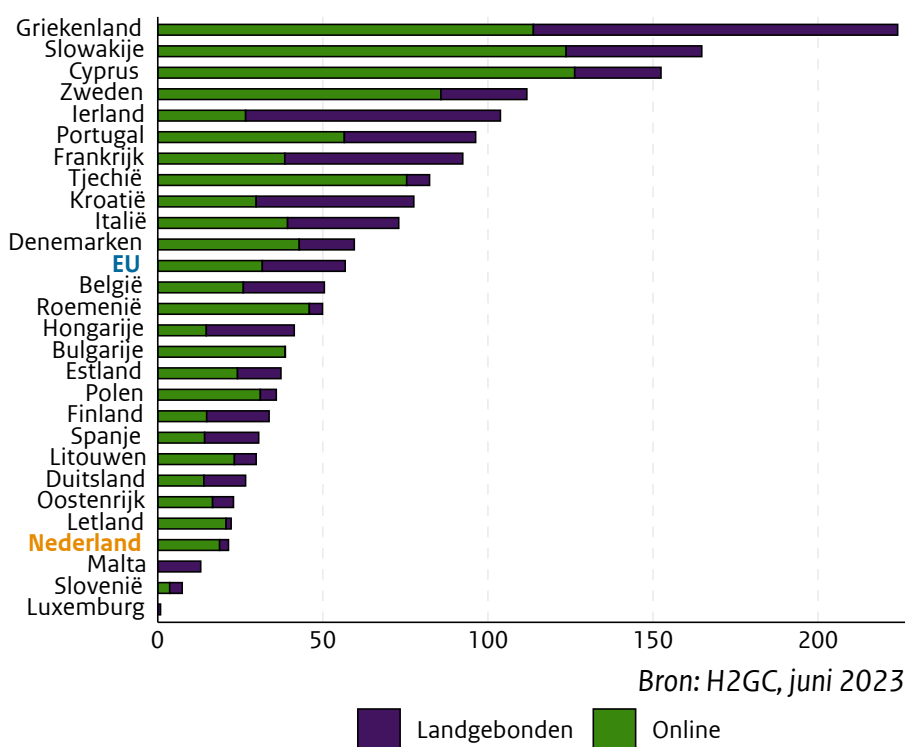
E-commerce aanbod wordt online aanbod

Op basis van figuur 5.1 lijkt het alsof het landgebonden sportweddenschap-penaanbod te lijden heeft onder de legalisering van online sportweddenschap-pen. Dit is echter niet helemaal het geval: waar TOTO en ZEturf hun landgebon-den sportweddenschappen via e-commerce online aan de man konden bren-gen, doen ze dat vanaf 1 oktober 2021 via hun online vergunning.

5.2.2 Internationale vergelijking sportweddenschappen

Nederlanders geven internationaal gezien weinig geld uit aan vergunde sportwed-denschappen, zie figuur 5.2. Voorheen werd dit mogelijk verklaard doordat er maar twee legale aanbieders van sportweddenschappen waren: Toto en ZEturf (voorheen: Runnerz). Met de opening van de online kansspelmarkt is dat veranderd en zijn er meerdere aanbieders waar dit soort weddenschappen kunnen worden afgesloten. De figuur laat zien dat het overgrote deel van de bestedingen aan sportwedden-schappen online wordt gedaan. Desalniettemin blijft de uitgave van de gemiddelde Nederlander aan sportweddenschappen naar verhouding erg laag.

Figuur 5.2: Gemiddelde uitgave volwassen bevolking aan vergunde sportweddenschappen in 2022 (in euro), gecorrigeerd voor inkomen en koopkracht

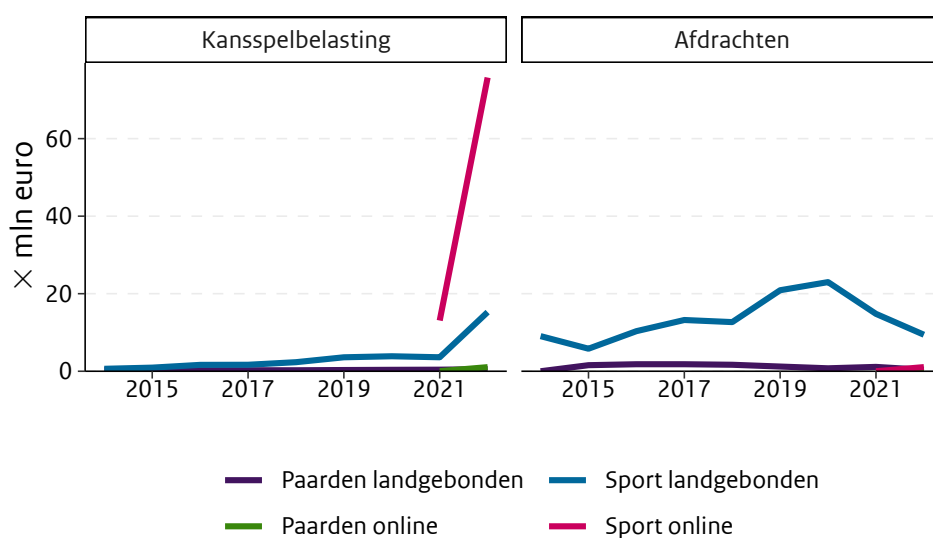
5.3 Geldstromen

Figuur 5.3 toont de betaalde kansspelbelasting en afdrachten door aanbieders van sport- en paardenweddenschappen. Doordat het BSR gestegen is, is er ook meer be-lasting betaald. Daarnaast bestond er voorheen een belastingvrijstelling voor prijzen

lager dan €449,-. In oktober 2021 is die vrijstelling vervallen en wordt de kansspelbelasting berekend over het BSR. Dat zorgt ook voor een stijging in de betaalde kansspelbelasting. Het overgrote deel van de kansspelbelasting in 2022 is afkomstig van online aanbieders.

De aanbieders van landgebonden paarden- en sportweddenschappen dragen (een deel van) hun inkomsten af aan de staat, aan sport en goede doelen. De rechterkant van figuur 5.3 laat zien dat het aandeel van afdrachten uit paardenweddenschappen klein is en dat de afdrachten van de landgebonden sportweddenschappen voor het tweede jaar op rij daalt.

Figuur 5.3: Kansspelbelasting en afdrachten

Zoals in het kader “Verschillende vormen van afdrachten” in hoofdstuk 2 al benoemd wordt de afdracht van online sportweddenschappen (in de vorm van dividend van staatsdeelnemingen) verdeeld naar rato van BSR. De afdracht in bovenstaand figuur van online sportweddenschappen is €1,1 miljoen. Aanbieders van online paardenweddenschappen droegen in 2022 niet af.

Afzendgegevens

Kansspelautoriteit

Anna van Buerenplein 45A

2595 DA Den Haag

Postbus 298

2501 CG Den Haag

www.kansspelautoriteit.nl